

zaměstnání, velmi stoupl, možno věřit, že se Josefu H. ml. nepodařilo najít zaměstnání, jaké by byl ochoten a schopen nastoupiti vzhledem k poměrům, v nichž dosud žil, při čemž třeba uvážit to, že ho podporuje Felicita F., a pokud jezdí na lyže do hor, činí tak na pozvání a útraty známých jako jejich host.

Nemá-li Josef H. ml. podle tvrzení navrhovatele žádného jmění, nebylo by účelné zbavovati ho pro marnotratnost svéprávnosti, ježto není možno dosáhnouti účele tohoto opatření, t. j. zabrániti budoucímu nebezpečí, že uvede sebe v nebezpečí nouze, když už podle údajů navrhovatele nemá žádného majetku a nebylo ani tvrzeno, že nějakého majetku se mu má dostati v budoucnosti.

Pokud jde o vedení sporu proti navrhovateli, rekursní soud věc správně posoudil, a k jeho důvodům v tomto směru třeba dodati, že zbavením svéprávnosti pro marnotratnost má se zabrániti tomu, aby osoba ta neuvedla sebe nebo svou rodinu, o níž se má starati, v nebezpečí nouze. Josef H. ml. však vlastní rodiny nemá a to, že jeho otec, navrhovatel, snad bude musiti sám nésti útraty dvou sporů vedených proti němu Josefem H. ml., nestačí tedy k zbavení svéprávnosti Josefa H. ml. pro marnotratnost.

Čís. 17250.

Pro nepřímé zásahy (immissione) může býti žalován nejen vlastník sousední nemovitosti, ale i ten, kdo na sousední nemovitosti vykonává na základě právního poměru k ní nějaké úkony, které jinak jsou obsahem výkonu vlastnického práva.

(Rozh. ze dne 2. března 1939, Rv I 1970/38.)

Srov. rozh. č. 14265, 9022 Sb. n. s.

Tvrdíce, že žalovaný Václav K. jako vlastník loveckého psa, kterého chová na dvoře svého bratra, druhého žalovaného Josefa K., uživatele hospodářství č. p. 170 ve V. a držitele téhož psa, kterého chová připoutaného na dvoře při hraniční zdi žalobců, kde pes skučí a vyje způsobem, který přesahuje míru podle místních poměrů obvyklou, znemožňuje žalobcům normální užívání domu č. p. 171 ve V., — domáhají se žalobci žalobou výroku, že se žalovaným Václavu K. jako vlastníku psa a Josefu K. jako uživateli hospodářství č. p. 170 ve V. a držiteli psa zapovídá, aby chováním loveckého psa ve dvoře uvedeného domu při zdi sousedů (žalobců) a vznikajícím lomozem a vytím neobtěžovali žalobce, a že se jim ukládá, aby loveckého psa z domu č. p. 170 ve V. od hraniční zdi č. j. 171 odstranili. Žalovaní namítli mimo jiné nedostatek pasivního oprávnění Josefa K., jenž je vlastníkem hospodářství, kdežto dům i dvůr náleží matce žalovaného Anně K. a u ní chová žalovaný Václav K. svého psa, o nějž jde. Soud první stolice uznal podle žaloby. O d v o l a c í s o u d zamítl žalobu. D ů v o d y: Jak je z ža-

lobní žádosti zřejmé, jde o žalobu zdržovací, opírající se o ustanovení § 364 obč. zák. Vzpomenutý předpis stanoví, že vlastnické právo lze vůbec vykonávat jen potud, pokud se tím ani nesahá v práva třetí osoby, ani nevystupuje z mezí zákony předepsaných k zachování a zvelebení obecného blaha. Vlastník pozemku může sousedovi zakázat, aby ho z jeho pozemku neobtěžoval odpadovými vodami, kouřem, plyny, teplem, zápachem, hřmotem, otřesy a podobným, pokud to převyšuje míru podle místních poměrů obvyklou a podstatně ztěžuje užívání pozemku v místě obvyklé. Přímé přivádění bez zvláštního právního důvodu není nikdy dovoleno (§ 11, III. dílčí nov. k obč. zák.). Z uvedeného zákonného ustanovení vysvítá, že žaloby z immissi jsou důsledkem vlastnictví jak žalobcova, tak žalovaného, — jde o žalobu vlastnickou, a to o ochranu repressivní. Žalovati může jen vlastník sousedního pozemku a žalovaným jest jen vlastník pozemku, odkud vychází zásah nehledíc na to, kdo jest původcem takového zásahu, to jest, kdo je porušovatelem, jenž nepřiležitosti působí (srov. Komentář k čs. obč. zák. obč. Rouček-Sedláček, II., str. 246 a 247 a rozh. č. 4958 a 14409 Sb. n. s.). Žalobci jsou sice oprávněni v souzeném případě k žalobě, neboť jak z provedeného řízení vychází najevo, jsou vlastníky domu č. p. 171 ve V. Naproti tomu ani žalovaný Josef K. ani žalovaný Václav K. nejsou pasivně oprávněni, poněvadž nikdo z nich není vlastníkem sousedního pozemku, to jest usedlosti č. p. 170 ve V., odkud tvrzený hluk obvyklou míru přesahující vychází. Opačný názor prvního soudu, že žalovaní nemusejí býti vlastníky sousedního pozemku, nemá v zákoně dostatečné opory a svědčí proti němu i to, že ustanovení § 364 obč. zák. jest zařadeno do hlavy jednající o právu vlastnickém a upravuje se v něm výkon práva vlastnického vzhledem na jiné vlastnické právo. Měla proto býti žaloba proti oběma žalovaným již z tohoto důvodu zamítnuta, aniž bylo třeba prováděti důkazy o tom, zda obtěžování žalobců přesahuje obvyklou míru, při čemž se ještě dodává, že žalobní žádost, pokud se domáhá na žalovaných toho, aby odstranili loveckého psa z domu č. p. 170 od hraniční zdi č. p. 171, neměla by ani proti vlastníku nemovitosti v ustanovení § 364 obč. zák. dostatečné opory, poněvadž nesměruje jen proti zásahu do vlastnictví žalobců.

Nejvyšší soud I. zrušil napadený rozsudek stran žalovaného Josefa K., II. nevyhověl dovolání stran žalovaného Václava K.

D ů v o d y:

Odvolací soud vycházel z názoru, že pro immissi podle § 364 obč. zák. může býti žalován jen vlastník pozemku, z něhož vychází neoprávněný zásah beze zřetele na to, kdo jest porušovatelem, jenž »nepřiležitosti« působí.

Nejvyšší soud neschvaluje tento právní názor. Je sice pravda, že první odstavec § 364 obč. zák. mluví o tom, jak lze vykonávat »vlastnické právo«, že se předpisem § 364 obč. zák. omezuje materiálně obsah vlastnického práva sousedova a že v pravidelných případech bývá žalo-

vanou stranou vlastník pozemku, z něhož vychází immisce. Avšak ustanovení § 364 obč. zák. musí býti vykládáno v celku a musí býti přihlédnuto zejména i k tomu, že se v druhém odstavci § 364 obč. zák., jehož je tu užití, mluví při označení osoby, jímž může vlastník jednoho pozemku zakázati immisce z druhého pozemku, o »sousedu«, nikoliv o »vlastníku«.

Že zákonodárce zamýšlel poskytnouti vlastníku ohroženého pozemku oprávnění k přímé žalobě nejen proti vlastníku sousedního pozemku, nýbrž též podle okolností případu i proti té osobě, která, užívajíc na základě právního poměru sousední nemovitosti, vykonala nedovolený zásah do vlastnické sféry žalobcovy, plyne právě z toho, že § 364 obč. zák. praví, že »vlastník pozemku může sousedovi zakázati, aby ho z jeho pozemku obtěžoval...«. Kdyby bylo úmyslem zákonodárcovým omeziti žalobu podle § 364 obč. zák. po pasivní stránce jen na vlastníka pozemku, tak jako ji zřetelně omezil na vlastníka při označení osoby aktivně oprávněné tímto nepochybným a jednoznačným označením »vlastník«, bylo by bývalo na snadě, aby i v dalším textu místo slova »sousedovi« použil slov »vlastníku sousedního pozemku«. To se nestalo a ani ve zprávě komise pro zpracování třetí novely k občanského zákoníku nelze najíti oporu pro takovýto omezující výklad slova »soused«, které je svým obecným obsahem širší než pojem »vlastník«. Z řečeného doslovu v tak úzké souvislosti obou rozdílně volených výrazů s různým obsahem, jakož i z účelu, poskytnouti ohroženému vlastníku dostatečnou a náležitou ochranu proti nedovoleným zásahům vycházejícím ze sousedního pozemku, plyne, že slovo »soused« ve smyslu druhého odst. § 364 obč. zák. má tu i v právním směru širší význam než ten, jenž by odpovídal obratu »vlastník sousedního pozemku«, a že za »sousedu« podle tohoto ustanovení jest pokládati nejen vlastníka sousední nemovitosti, ale i toho, kdo na určité nemovitosti na základě právního poměru k ní vykonává nějaké úkony, které jinak jsou obsahem výkonu práva vlastnického. Praxe připouští podání žaloby podle § 364 obč. zák. i proti osobě, která vykonává obsah vlastnického sousedova práva, třebaš to nebyl právě sám vlastník (srov. rozh. č. 9022, 14265 Sb. n. s.). Tato praxe jest vedena duchem účelnosti a vychází z té základní myšlenky, že nebylo úmyslem zákonodárcovým nutiti ohroženého vlastníka, aby podle § 364 obč. zák. žaloval vždy jen »vlastníka« sousedního pozemku, neboť žaloba proti vlastníku podaná by v mnoha případech nemohla míti praktický úspěch a dosíci v dohledné době nápravy, což by odporovalo ochranným intencím a duchu zákona. Při tom se ovšem rozumí samo sebou, že nedovolené immisce musejí míti vztah k výkonu sousedských práv.

Pohlíží-li se na souzený spor s vyličeného právního hlediska, nelze seznati ani, zda žalovaného Josefa K. lze pokládati za souseda žalobců ve smyslu § 364 obč. zák., ani zda tvrzená »nedovolená immisce« jest důsledkem soudského poměru Josefa K. k žalobcům a zda má k tomuto sousedskému poměru vůbec nějaký vztah. Bylo pouze zjištěno, že Josef K. jest vlastníkem hospodářství, ale nikoliv sousední nemovitosti, náležející jeho matce Anně K. V čem záleží toto jeho »hospodářství«

resp. »hospodaření«, a v jakém vztahu jest s chováním a umístěním psa, jehož nadměrný štěkot prý jest nedovolenou immisí, nebylo blíže vysvětleno; ani odvolací soud nevyřídil výtky, které byly v tom směru uplatněny v odvolání Josefa K. Kdyby odvolací soud po přezkoumání rozhodujících v tom směru skutečností přišel k názoru, že Josef K. jest pasivně oprávněn podle § 364 obč. zák., bylo by na něm, aby se zabýval dalším obsahem odvolání, které dovozuje, že vytí a štěkot psa nepřevyšovaly míru podle místních poměrů obvyklou a že podstatně neztěžovaly užívání domu patřícího žalobcům.

Jinak však se má věc, pokud jde o žalovaného Václava K. Pouze z toho, že Václav K. jest vlastníkem psa chovaného ve dvoře domu č. p. 170 ve V., nelze dovoditi, že Václav K. jest k nemovitosti sousedící s domem žalobců, v poměru shora vylíčeném a nelze ho tudíž pokládati za »sousedu« žalobců ve smyslu § 364, odst. 2, obč. zák.

Čís. 17251.

Jestliže doba úschovy není ani výslovně smluvena, ani ji nelze určit z vedlejších okolností jednotlivého případu, může se schovatel na ukládání kdykoli domáhati o d e b r á n í uschované věci.

(Rozh. ze dne 2. března 1939, Rv I 2899/38.)

Srov. rozh. č. 7968 Sb. n. s.

Proti žalobě podané dne 21. května 1938, kterou se žalobce domáhal, aby si žalovaný odebral žlutou čtyřkolovou káru s jednou lampou, pobočnicí, chomoutem a poduškou, uloženou u žalobce v létě 1936, namítl žalovaný mimo jiné, že má sice právo, nikoli však i povinnost odebrati si uschovanou věc a že se žalobce může zbaviti uschované kárky jiným přiměřeným zákonným způsobem. Soud první stolice zamítl žalobu v podstatě proto, že v § 967 obč. zák., kde jsou stanoveny povinnosti ukládatele, není nikde řeč o jeho povinnosti k odebrání uschované věci, takže ukládatel má sice právo na odebrání věci u schovatele uložené, nikoliv však i zákonnou nebo jinou povinnost. Odvolací soud uznal podle žaloby.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žalovaný se snaží dovoditi, že ukládatele nelze uložit povinnost, aby odebral od schovatele uschovanou věc. Leč neprávem. V souzené věci nebyla doba úschovy ani výslovně smluvena, ani ji nelze určit z vedlejších okolností. Přichází tu proto k platnosti ustanovení § 963 obč. zák., podle něhož může býti v takovém případě »dána výpověď podle libosti«. Jest proto nejen ukládatel kdykoliv oprávněn žádati vrá-